

DIRECTOR:
Dr. ALEXANDRU RUSU

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TARNAVA MICĂ

INSERATE

Un șir armonios
publicării re-

șir invocat de jos
Oficiul parohial gr.-cat. 263
Blaj

Lumina

REDACTOR RĂSPUNZĂTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

ABONAMENTUL
Pe un an 200 Lei
Pe 6 luni 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Numărul 4 Lei

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Sinodul arhidiecezan

— Hotăriri și sancțiuni menite a da nou avânt bisericii noastre —

(=) Ținut într-o atmosferă din cele mai elevate, Sinodul, convocat de pâr. mitropolit Vasile pe zilele de 28 și 29 Aprilie curent, a fost pentru protopopii și delegații clerului nostru arhidiecezan un minunat prilej de reconfortare sufletească, iar hotărârile și sancțiunile la cari s'a oprit, pot fi considerate ca o nouă auroră prevestitoare de bine și înaintare.

*

1. Deschiderea solemnă a Sinodului s'a făcut în catedrală, unde *I. Preasfinția Sa pâr. mitropolit* — pentru întâiadată prezent între zidurile ei după boala grea peste care a trecut — a rostit cuvântul publicat în fruntea numărului nostru din urmă. Mișcată și altfel, pentru starea, în care i-s'a dat să-și revadă pe arhierul iubit, asistența a ascultat cu profundă evlavie fiecare vorbă ieșită din gura ce era p'aci să nu ne mai poată grăi și sublinierile emoționante cari atingeau, în introducere, momente referitoare la încercările pe cari a trebuit să le îndure, au înduioșat pe toți deopotrivă.

A urmat apoi un frumos salut, spus în numele părinților sinodali de vicarul dela Făgăraș, pâr. M. Brumboiu, după care s'a procedat la constituirea Sinodului, alegându-se ca notari: protopopii M. Hodârnu și I. Domșa, profesorul Iuliu Maior și pâr. C. Oțiel. Lucrările pregătitoare s'au încredințat grijei alor 3 comisii de câte 7 membri, în frunte cu canonicii Iacob Popa, Dr. Ioan Bălan și Dr. Alexandru Rusu. Tot în această ședință de inaugurare s'a făcut și profesiunea solemnă a credinței, semnându-se documentul referitor de toți cei de față.

2. Încă în după-amiaza aceleiași zile s'au început desbaterile meritorice asupra materiilor discutate întâiu în sinoadele protopopești de primăvară și propuse acum, în baza hotărârilor luate de acelea și a discuțiilor din comisii, de referenții acestora.

Viața sufletească a clerului și grija de sufletele încredințate lui, a fost primul punct asupra căruia s'a oprit atenția părinților sinodali, angajând discuții din cele mai animate. Comisia a propus prin referentul său (pâr. Dr. Aug. Tatar, profesor la Academia de teologie) lucruri menite să aducă un suflu de întinerire în viața sufletească a clerului nostru și Sinodul, după interesante discuții mai îndelungate, a admis în cele din urmă, aproape în întregime, rezoluțiile cu adevărat salutare ce i-s'au propus. *Obligamentul spovedaniilor lunare și al exercițiilor spirituale de cel puțin 3 zile tot la trei ani*, întregit cu recomandarea unor *recolecții sufletești* de câte o zi, ținute de două ori pe an (în legătură cu conferențele

protopopești de primăvara și toamna), sunt punctele principale cari privesc viața sufletească a clerului, dar ele vor introduce în viața lui, în chip necesar, *mai multă rugăciune* și nota specifică a meditațiilor mai frecvente, ori chiar zilnice, prin cari sufletul preoției noastre va intra cu încetul pe calea unei complete refaceri, de pe urma căreia se va resimți apoi întreagă viața bisericii. Aceasta cu atât mai sigur, cu cât Sinodul nu s'a oprit la aceste dispoziții, ci a ținut să sublinieze din nou și cu toată puterea *îndatoririle profesionale*: de-a predica în toate Duminecile și sărbătorile, de-a catehiza copiii de școală și tinerimea adultă, de-a insista pentru *spovedanii și cuminecări mai frecvente* și, last noth least, de-a aranja măcar tot la zece ani *misiuni populare*, organizate în cadrele reuniunii de misiuni, în sinul căreia trebuie să intre pe viitor toți preoții. Și dacă mai adaugem, că toate acestea nu au rămas simple desiderate, ci s'au impus din partea Sinodului cu *sancțiuni potrivite*, variind între admoniția protopopului și suspendarea ori chiar lipsirea de beneficiu, va înțelege oricine, că Sinodul acesta are să aducă bisericii noastre foloase neprețuite.

3. Tot cam în această ordine de idei intră și rezoluțiile comisiei a doua, pe cari le-a prezentat, ca referent, Mgr. Ștefan Roșianu, profesor la Academia de teologie. În cadrele acestora s'au refăcut și întregit, cu măsuri potrivite, dispozițiile Conciliului provincial III referitoare la *podoaba bisericilor, la ordinea și curățenia ce trebuie să fie în ele sub toate raporturile, dar mai ales în jurul preasfântului sacrament al altarului*. În legătură cu acestea s'au luat măsuri și pentru *o mai bună grijă a cimitirelor*, introducându-se obligator o serbare întru pomenirea morților, pentru care Consistorul va prescrie un serviciu aparte. Toate acestea iarăși nu sunt numai dorințe platonice, ci dispoziții foarte categorice, a căror neobservare va aduce cu sine *aplicarea sancțiunilor*, fixate aici cu toate amănuntele, spre a face cu neputință orice neglijență care să nu-și primească pe-deapsa binemeritată.

Iar pentruca preoții să aibă posibilitatea de-a-și înzestra bisericile, în condiții bune și avantajoase, cu ornatele și vasele sacre de lipsă, Sinodul a decretat *înființarea unui atelier de ornate bisericești* în legătură cu congregația de surori dela Obreja și *un depozit de vase sacre* la librăria seminarială. Tot podoaba casei Domnului o servesc și dispozițiile referitoare la *reuniunile mariane*, prinse în cadrele unei Uniuni centrale, care

va ști, sperăm, să sporească numărul lor, aducând și în cele existente mai multă viață.

4. A treia comisie s'a ocupat de problemele mai însemnate de ordin economic financiar, cari ating viața bisericii. Între acestea la locul întâiu este a se aminti *o nouă aranjare a fondului preoților deficienți și a celui vi-duo-orfanal*, pentru alimentarea cărora clerul s'a impus de bună voie cu dublul taxelor de până acum, găsind și alte isvoare, așa că situația deficienților, a văduvelor și orfanilor de preoți nu va mai putea da loc pe viitor la atâtea plângeri întemeiate. Prea ideală nu va fi situația lor nici acum, fiindcă cele 20% din salariul de bază și gradații — cari, oricum, ele constituie axa acestor fonduri — sunt încă tot prea puține pentru a pune pe cei interesați la adăpostul grijilor pâinii de toate zilele. De aceea suntem siguri, că în punctul acesta nu s'a spus încă ultimul cuvânt și după ce, prin legea armonizării salariilor, plățile preoțești vor ajunge la o stabilitate mai mare, *un viitor Sinod*, pe care-l dorim cât mai apropiat, *va aduce acestor fonduri îmbunătățiri și mai simțite*.

O chestie de arzătoare actualitate și de covârșitoare importanță pentru zilele noastre de grea încercare, a fost aceea a unui fond de dispoziție, în stare a veni în ajutorul preoților, cărora ministerul le-ar refuza, din orice motive, întregirea congruală. Lucrul este în legătură cu *dispozițiile proselitiste ale actualului ministru de culte*, care neînțelegând să respecte drepturile câștigate, onorate de toți antecesorii săi, a crezut că ne poate sili, prin denegarea ajutorului de stat, la abandonarea celor mai expuse puncte ale bisericii noastre. Conștiu, în cea mai deplină măsură, de primejdia ce ne amenință prin suprimarea tuturor parohiilor noastre sub 300 suflete, Sinodul a găsit mijlocul necesar de-a para această lovitură prin *crearea unui puternic fond de dispoziție*, în stare de-a suplini din partea sa sumele pe cari ministerul — stând, se pare, sub comanda neodihniților dela Sibiu — va crede că este potrivit să le refuze bisericii noastre. Atâta timp, cât guvernul nu va înțelege să revină asupra măsurilor draconice pe cari ni-le aplică, clerul nostru s'a angajat, ca, an de an, *să rupă din gura copiilor proprii sume dela 500-2000 Lei* — și, dacă va trebui, va da și mai mult — pentru a nu se pierde pe acest motiv nici un suflet din acelea pe cari Mântuitorul le-a încredințat grijei noastre. Insufletirea și spiritul de jertfă, pe care Sinodul a dovedit-o în jurul acestei chestiuni, va rămânea pentru totdeauna un titlu de mândrie pentru el și o pagină din cele mai frumoase în istoria bisericii noastre. Ele constituie însă, în aceeași vreme, și *cel mai formidabil protest contra intențiilor meschine ale dlui ministru Goldiș*, care, văzând că nu poate servi în acest chip pe „stăpânii săi“ dela Sibiu, va trebui să revină la realitate.

Restul au fost chestiuni mai mărunte, ca

regularea stolarelor, a diurnelor, speselor de călătorie și altele, cari toate s'au aranjat, fără nici o greutate, spre mulțumirea tuturor celor de față. Tot această comisie a prezentat apoi rapoartele asupra gestiunii deosebitelor fonduri și institute, privitor la cari încă s'au luat măsurile cerute de împrejurări.

*

Așa au decurs, în liniamente mari, lucrările ultimului sinod arhidiecezan, pe care I. Preasfinția l-a putut prezida dela început până'n capăt. Și dacă în ziua de 29 Aprilie seara pe la ceasurile zece și jumătate a putut să mulțumească lui Dumnezeu, în vorbirea de închidere, pentru ajutorul ce ni-s'a dat, Veneratul cler încă a avut tot dreptul de-a mulțumi lui Dumnezeu pentru binele ce i-a făcut, dând arhierului Vasile puterea de-a îndruma, cu tact și căldură, aceste lucrări în adevăr vitale pentru biserica noastră.

Cuvântul acesta de mulțumită l-a rostit protopopul dela Cluj, păr. Dr. E. Dăianu, dar vorbele lui au ieșit din sufletul întregii asistențe.

O nouă conferință episcopescă. Luni trecută, episcopii provinciei noastre bisericești s'au întrunit, aici în Blaj, la o nouă conferință episcopescă, ținută sub presiunea I. Preasfinției păr mitropolit Vasile. Afară de Preasfinției arhieriei ai celor trei eparhii sufragane și de membrii capitolului mitropolitan, a mai luat parte la conferință și Mgr. Dr. Gregoriu Pop, canonic la Oradea.

Cea mai importantă chestiune pusă în discuția conferinței a fost aceea a raportului școlilor noastre secundare față de stat, care cere, ca, în schimbul luării în buget a părții personale a acestor școli, să se asigure în cadrele unei convenții speciale drepturile pe cari le are statul în ce privește controlul și îndrumarea lor. Punctele, asupra cărora s'a oprit conferința, se cred a fi potrivite, pentru aranjarea acestei chestiuni, atât de mult trăgănată, să se facă de acum fără prea multă întârziere.

Conferința s'a mai ocupat apoi de chestia proiectului pentru armonizarea salarelor — care e vorba să treacă, chiar în sesiunea extraordinară de acum, și la Cameră —, precum și de alte chestiuni mai importante la ordinea zilei.

Di ministru Goldiș în disgrafia Sibiuului. Se știe că d. V. Goldiș, ministrul cultelor, se află la Roma, pentru a duce la sfârșit tratativele referitoare la concordat, a cărui semnare nu-i eschis să se fi făcut chiar în cursul acestei săptămâni.

Profund nemulțumit de acest fapt, Sibiul I. Preasfințitului Nicolae, care credea că în cele din urmă tot va putea să împiedece acest act de „tradare națională”, se alarmează, scriind prin foaia sa populară următoarele: „Lumea ortodoxă a rămas uimită (!) față de declarațiile pe care d. V. Goldiș le-a publicat în ziarul „Universul” cu privire a concordat.*) Contra paștășeștilor încercări (ce-ai greșit, dle Goldiș?) se va porni o mare mișcare. Nu este bine să se abuzeze (?) de îndelung răbdarea (!) unui popor întreg”.

Amenințarea este foarte precisă. Să vedem acum, dacă voincoșii fraji vor fi în stare să o treacă și'n faptă! Inceputul ar trebui făcut prin mazilirea dlui Goldiș din slujbele ce are pela Consistoarul și congresele sibiene, de avizul căroră a început, se vede treaba, să nu mai prea țină seamă.

Ancheta dela Cib

— Un model de gazetărie greco-orientală —

(—) În numărul nostru din 2 Aprilie c. am dat cititorilor: „Câteva vești bune dela Cib și Poiana”. „Telegraful” de Paști ține să ne servească „date și mai îmbucurătoare din aceste parohii”, însă nu pentru biserica noastră, ci pentru cea ortodoxă.

„Credincioșii ortodocși trecuți dela uniți sânt statornici în legea ortodoxă”,*) nimic nu-i va putea abate dela noua lor „credință strămoșească”. Această afirmațiune categorică o întemeiază „Telegraful” pe „ancheta ce s'a ținut la fața locului în Cheile Cibului la 12 April a. c. din partea inspectorului general, dl N. Vlădescu”.

„Cu ocazia anchetei s'a constatat că numai 30 suflete din circa 900, câte au ambele parohii, s'au întors la uniți, și anume 5 familii din Cib, cu 15 suflete și cam tot atâtea din Cheile Cibului”, dar nu va trece mult timp și aceste suflete rătăcite se vor întoarce iar la lumina cea adevărată. — Tot la anchetă administratorul parohial unit Sabin Buglea și tinărul Sabin Olea au recunoscut că ei „în dimineața zilei de 3 Aprilie a. c. la ora 5 au spart fereastra bisericii din Cheile Cibului și au intrat în biserică pe fereastră. Cu această ocaziune ne-au furat și sf. Antimis de pe prestol, săvârșind un sacrilegiu!!! Pentru acest fapt au fost dați parchetului. — „Cât despre sentimentele naționale ale uniților, cari au stat la o parte dela încoronarea primului Rege al tuturor Românilor, ne vorbește așa de elocvent amenințarea cu Liga Națiunilor”, din o adresă a credincioșilor uniți din Cib către minister.

Așa confratele. Categoric, zdrobitor. Nu mai avem în Cib decât 30 suflete și noii ortodocși sunt statornici în credință!

Rugăm pe cetitori să caute în numărul nostru de Paști cele „două documente” dela Cib, să numere sufletele înșirate acolo. Vor vedea imediat, că unii dintre apărătorii ortodoxiei o compromis prin apucăturile prea „orientale” ale scrisului lor.

Dar, hai să zicem, că Telegraful nu a cunoscut cele două documente. El se întemeiază exclusiv pe ancheta dlui Vlădescu. Ei bine, ancheta însăși — cu toată nervositatea dlui inspector și cu toate ieșirile lui puțin obiective — a arătat limpede, că afirmațiunile „Telegrafului” despre cele 30 de suflete unite și statornicia în credință a ortodocșilor sunt neadevăruri sfruntate. Căci la anchetă s'a constatat, că lista credincioșilor noștri a crescut simțitor față de cea cunoscută din documentul pomenit, și încă nu numai cu foști uniți reveniți, ci și cu ortodocși get beget, cari au intrat în biserica noastră în vremea din urmă. Iată câteva nume nouă — pe cele cuprinse în scrisoarea cunoscută e de prisos să le mai dăm — și declarațiile lor la ancheta dlui Vlădescu:

Olea Petru l. Aron declară, că deși fiul său (Sabin Olea pomenit mai sus) a trecut la uniți cu voința lui, el ar fi rămas ortodox, dar s'a scârbit de predica de Crăciun a păr. Hancheș și de lucrurile petrecute între ortodocși. De aceea s'a făcut și el unit și cere să se restituie biserica din Chei. Căliman Avram declară, că deși s'a născut din părinți neuniți, neindemnat de nimeni, trece la unire. Oancea Nicolae l. Iacob declară, că a fost ortodox și a trecut la unire în 13 Martie c. Tot ortodoxe au fost și femeile Olea Ana l. Petru și Căliman Gaftia, cari în 13 Martie c. s'au făcut unite. — Silviu Boca, Saveta Boca, Maria Dan, Gheorghită Popovici, Oancea Aron l. Nicolae, Bozășan Veronica, Perța Magdalina, Cristea Suia, Costea Aurelia, Barb Veronica, Suciu Veronica ect. declară toți, că s'au născut uniți și în această lege vor să moară; cer să li-se restituie biserica.

Adevărat, că preotul nostru a intrat, la dorința creștinilor, în biserică cu forța. Dar „Telegraful” făcea bine să încrește și declarația preotului nostru la anchetă: „Am intrat în biserică folosindu-mă de aceleași metode, de cari s'a folosit preotul ortodox Zaharie Albu acum doi ani și jumătate”. Și aceasta cu o mică deosebire: preotul ortodox a spart o biserică unită, pe când al nostru a intrat în propria biserică. Acest lucru îl confirmă, dacă mai trebuie dovadă, și următoarea adresă dată de Consiliul de miniștri, în 1924.

Nr. 60895/1924. Domnule Prefect, — Potrivit Deciziunii Consiliului de Miniștri, urmând ca dreptul de proprietate asupra bisericilor din Cib și Poiana să fie lămurit din partea Justiției, Vă rugăm ca până când se vor pronunța organele judecătorești competente să binevoiti a lua măsurile necesare, ca bisericile amintite să rămână în posesiunea greco-catolicilor.

Director General :

ss. Z. Păclisan m. p.

Ministru :

ss. Lăpădatu m. p.

Mulțumită bașbuzuciei organelor executive, acest ordin nu a fost dus în îndeplinire. Dar această strigătoare dovadă a proselitismului de stat ortodox, e departe de-a da drept hotului să strige că i-s'a luat prada furată și să amenințe cu parchet!

O vorbă încă despre sentimentele noastre naționale. Nu avem nevoie, slavă Domnului, nici să ni-le apărăm, nici să le trimbițăm, pentru că nici odată nu le-am pus la mezat. Istoria, scrisă de ortodocși, grăiește despre ele. Pentru sufletele înjuste și pătimase cari ni-le învidiază — probabil fiindcă au muștrări de conștiință pentru propriul lor trecut —, nu avem decât milă!

Câteva rectificări

În legătură cu cele petrecute la Hamba în Vinerea mare.

(m) „Universul” în numărul din 29 Aprilie a. c. sub titlul „Cazul dela Hamba”, a publicat o corespondență dela Sibiu, care cuprinde o seamă de afirmațiuni neexacte.

Dăm aici următoarele rectificări și precizări, a căror publicare a fost cerută și „Universului”.

1. Este adevărat, că Hamba este o comună cu majoritate săsească și abia ceva peste 100 familii românești (între cari peste 40 de familii „neorustice”).

2. Este inexact, că „într'o bună zi o delegație de credincioși s'a prezentat mitropolitului de la Blaj cu scrisori întărite de 85 capi de familie, declarând șcl”.

Adevărat este, că a fost trimisă Mitropoliei din Blaj o adresa cu 183 nume — bărbați, femei, copii, majoritate neorustici —, o parte mică semnate propriu, cele mai multe semnate însă de către învățătorul de stat A. Nedelcu. — Este exact, că un număr oarecare, din cei ce erau semnați pe acea adresă, mai târziu și-au retract înșiși iscălitura. — Actul cu cele 183 semnături îl poate vedea și examina oricine în arhiva mitropoliei din Blaj. Dar acest număr nu reprezintă nici pe aproape 85 familii, cum afirmă corespondentul „Universului”.

3. Este inexact, că „s'au făcut formalitățile legale” și că deci „85 familii au devenit ortodoxe, iar 18 au rămas în sinul bisericii din Blaj”.

Este exact, că până astăzi nici unul dintre locuitorii români din Hamba nu a făcut formalitățile de trecere legale. Despre acest lucru se poate convinge ori și cine, nu numai din registrele parohiale, ci și din registrele stării civile ale comunei Hamba, precum și din certificatul dat în acest sens de către ofițerul stării civile de acolo. — Este inexact deci, că 85 de familii au devenit ortodoxe și este și mai inexact, că „numai 18 familii au rămas în sinul bisericii dela Blaj” — Arhiva mitropoliei din Blaj posedă

*) Sunt declarațiile date și de noi în numărul ultim.

repetite declarațiuni liber date, prin care 52 capi de familie declară, că nu au avut nici odată gândul de a trece dela biserica Blajului.

4. Este inexact, că „majoritatea ortodoxă a cerut cedarea averilor bisericesti“. Este exact, că o seamă de credincioși constituindu-se în „epitropie ortodoxă“ au și ocupat cu forța pământurile bisericii, pe cari în urma sentinței tribunalului din Sibiu, în parte, au fost nevoiți să le elibereze! Este exact, că în urma acestei sentințe a justiției, prietinișii ortodocși au apelat la forurile administrative, și că pretorul, în I instanță, a decis în favorul preținșilor ortodocși și că decizia a fost confirmată și de prefectul județului.

5. Este exact, că apelul mitropoliei a fost înaintat în termen prefecturii județului Sibiu, care dăduse decizia. Mitropolia din Blaj nu poate fi deci vinovată, dacă prefectura din Sibiu a înaintat apelul mitropoliei unui for incompetent, iar nu ministerului cultelor.

6. Este exact, că decizia prefectului avea să se execute tocmai în Vinerea patimilor Domnului nostru Isus Hristos, și că numai grație înțelegerii superioare a dlui general Averescu și a dlui ministru de interne Oct. Goga, s'a oprit vărsarea de sânge, ce ar fi urmat la a Hamba, în aceea zi sfântă.

7. Este inexact că „Blajul... a trimis 5 preoți în frunte cu un canonic, pentru a apăra biserica.“

Este exact, că la Hamba a mers un singur preot — canonicul Dr. Victor Macaveiu, fost senator — cu 2 diaconi și cu 2 studenți în teologie cântăreți, cari au făcut, alături de preotul local, slujbele din Vinerea mare, predicând despre patimele Domnului și despre adevărata iubire creștinească.

Este exact mai departe, că la Hamba au fost în repetite rânduri grupuri compacte de preoți ortodocși din apropiatul (8 km distanță!) Sibiu și câte 10-12 studenți în teologie ortodocși de acolo, făcând propagandă religioasă, din casă în casă, în potriva bisericii unite.

8. Este exact, că pe ziua de Vinerea mare și până în 26 Aprilie seara au fost detașați la Hamba mulți jandarmi, 42 soldați cu un ofițer, cu puști mitraliere, care au fost încartiruiți aproape toți în casele sătenilor credincioși uniți.

Este inexact, că „oamenii, 18 la număr, erau horărați“ șcl. Este exact, că cel puțin 250 suflete au participat în biserica românească unită din Hamba, la slujbele din Vinerea mare și mai ales la procesiunea solemnă din sara Vinerii mari, la încunjurarea cu epitaționul a bisericii. Oare toți acești credincioși, cari cu lumini în mâni au participat la acea procesiune condusă de preotul unit, nu mai pot fi socotiți credincioși ai bisericii unite?

10. Este exact, că dl general Averescu, la care s'a făcut apel, a oprit categoric predarea bisericii, întemeindu-se și pe o decizie a unei Consiliului de miniștri anterior, care, într'un caz similar a îndrumat atari chestiuni pe calea justiției*).

Prin urmare, justiția va avea cuvântul în această chestiune.

Sf. Sinod și concordatul. La 11 Maiu se va deschide la București o nouă sesiune a sf. Sinod și gazetele anunță, că se pregătește un protest prin care guvernul va fi solicitat să renunțe la încheierea acestui act cu papalitatea*.

După lamentabilul protest-moțiune al ortodoxiei neoficiale, așteptăm acum acest protest oficial, spre a ne putea orienta asupra mentalității „autentice“ a ortodoxismului. Firește nu-i eschis, ca o semnare „pripită“ a concordatului să taie definitiv calea oricărui protest a preavigilentului Sinod.

Pentru cartea bună

Pe marginea Indemnurilor de Paști ale păr. Neda*)

Am urmărit și urmăresc totdeauna cu mare interes mișcările culturale ale fraților uniți din Ardeal, și mă bucur din suflet, văzând cum ei fac progrese din ce în ce mai mari.

Astfel articolul păr. D. Neda din „Unirea“ (Nr. 17) cu titlul „Dați-ne cărți!“ mi-a făcut o adâncă impresie. Fiind om idealist, mă bucur, când văd că sunt și alții, cari judecă la fel cu mine și iau în apărare o cauză atât de înaltă.

Luând parte la adunarea de constituire a societății de editură „Sfânta Unire“, discutăm cu mai mulți preoți, ce bine ar fi să se desvoințe ordinul călugăresc al sf. Vasile, ca să poată lua în mână ținerea misiunilor stinte pentru popor și editarea de cărți religioase. Iar la 21 August 1925 discutăm cu profesorul Dr. I. Georgescu pe malurile Mării Negre același subiect și eram de acord asupra lui.

Astăzi vine păr. Neda cu o propunere cât se poate de practică: *O tipografie pentru părinții basilitani la mănăstirea Bicsad!* Și ca propunerea să nu rămână literă moartă, acelaș părinte îndeamnă pe confrății săi — în număr de aproape 1500 — să contribuie, care cât poate și îl lasă inima, pentru cumpărarea unei tipografii pe seama acelei mănăstiri. Argumentarea Sfinției Sale este atât de puternică, încât nu cred să poată lăsa nepăsător pe nimeni, mai ales dintre preoți.

Sunt convins, că părinții basilitani au mare viitor în țara românească și de aceea este o datorie a noastră, să le ușurăm începutul dezvoltării lor. În materie literară au dat dovadă prin cele două numere ale revistei „Cuvântul Adevărului“, care cu timpul nădăjduiesc că va ajunge un fel de „*Linzer Quartalschrift*“, unde se tratează atâtea lucruri interesante pentru preoți. Prin misiuni sfinte pentru popor, prin exerciții spirituale pentru preoți și prin o intensă muncă literară religioasă, părinții basilitani vor putea fi de cel mai mare folos pentru credincioșii uniți și pentru întreaga țară românească. Ar fi însă de dorit, ca ordinul basilitan să nu se angajeze în parohii, fiindcă numai așa va putea fi cu adevărat folositor tuturor.

În curând se va aduna Sinodul provincial, unde se vor discuta multe chestiuni privitoare la sfințirea vieții preoțești. Acest lucru se va putea realiza între altele cu ajutorul ordinului basilitan, care merită deci o atențiune deosebită din partea acestui Sinod și ar fi bine să se ia o hotărâre și în chestiunea tipografiei.

Cu timpul părinții basilitani ar putea lua asupra lor conducerea tuturor tipografiilor bisericii unite. Prin rugăciune și muncă încordată se va ajunge departe pe acest teren!! Deci cu Dumnezeu înainte! —

Mă folosesc de acest prilej ca să mulțumesc din suflet tuturor acelor confrăți uniți, cari au ajutat cu obolul lor la realizarea Institutului „Presa Bună“ din Iași, unde mai sunt încă multe datorii de aranjat. Cu toate acestea mă angajez să contribuiesc eu cu suma de 5000 lei la noua tipografie pentru Bicsad, îndată ce împrejurările îmi vor permite să o adun.

Iași, 1 Maiu 1927.

Dr. Anton Gabor.

*) Chestia unei tipografii la mănăstirea Bicsadului, o socotim și noi ca un lucru din cele mai bune și de aceea ne asociem din toată inima la propunerea Mons. Dr. A. Gabor dela Iași, angajându-ne să dăm cea mai largă publicitate mișcării ce s'ar porni în sinul bisericii noastre pe această chestiune. Deodată anunțăm că păr. Neda, inițiatorul acestui gând, încă s'a înscris cu suma de 2000 Lei, iar directorul nostru e gata și el să-l sprijinească cu 10,000 Lei.

Știri mărunte

Personale. »Vestitorul« dela Oradea anunță, că în locul regretatului canonic Samoil Ciceronescu, capitulul catedral de acolo a primit de curând un nou membru în persoana păr. Augustin Maghiar, fost profesor la liceul de băieți din Beiuș. — Instalarea noului canonic s'a făcut la 1 Maiu.

Concurs. P. Ven. Ordinariat arhiepiscopalian publică, cu termenul de 31 Maiu c., concurs la parohia *Ibănești* (prat. Reghin)

Locale. Dumineca viitoare, a Paralicului, va predica în catedrală păr. Dr. Ioan Coltor, canonic mitropolitan.

— Sâmbăta și Dumineca viitoare se vor ținea și anul acesta *frumoasele serbări de 3/15 Maiu*, pentru aranjarea cărora s'au constituit imediat după vacanța Paștilor comitetele obișnuite. Ziua întâie a serbărilor, Sâmbăta, va fi rezervată și anul acesta întrecerilor școlare (salt, aruncare cu glob și disc și alergare), urmând ca adevărata serbare să se țină Dumineca în 15 Maiu, cu programul obișnuit (conducător festiv, festivalul dela Piatră și concertul de seara). Tradiția acestor serbări, menite a ținea la suprafață chestia școlilor Blajului, va asigura și celor din acest an cea mai deplină reușită. Peste 60 de școli și au anunțat până acum participarea și numărul lor va trece probabil peste o sută. Se vorbește, că anul acesta vom avea și prezența ministrului instrucției publice.

— »Reuniunea corală română gr. catolică din Cluj« dă azi după masă la orele 5½ un *concert religios* în biserica catedrală. Conducerea o va avea d. Augustin Bena, directorul Conservatorului din Cluj și se vor cânta bucăți alese de Palestrina, Perti, Jonnelli, Haydin, Bortniansky, Macarov, Dima, Mizicescu, Bena și alții. Intrarea liberă, dar programa se răscumpără în favorul reuniunii. — Suntem siguri, că Blajul întreg va participa la acest concert, care promise a fi un adevărat eveniment muzical.

Noui carnete de identitate. După multe amânări, ministerul comunicațiilor eliberează în sfârșit noile carnete de identitate pentru reducerile de 50% pe C. F. R. Taxa lor s'a fixat în 31 Lei pentru clasa I, 26 Lei pentru clasa II, 21 Lei pentru clasa III și 11 Lei pentru cele de copii. Carnetele vechi urmau să fie valabile numai până la 1 Maiu, dar valabilitatea lor s'a prelungit din nou până la 15 Maiu, ajungându-se pe atunci probabil la o nouă prelungire, fiindcă după sistemul centralizator este cu neputință ca mii și zecile de mii de carnete noi să fie liberate până la această dată.

O excursie școlară. Sub conducerea dd. profesori I. Pop-Câmpeanu și H. Heltman, un grup de elevi ai liceului nostru au făcut, în vacanța de Paști, o frumoasă excursie școlară la Luduș și Sărmaș (pe Câmpie), dând în ambele aceste locuri câte o serată artistică-literară, primită cu multă căldură de publicul care a participat în număr deosebit de frumos. Prestigiul acestor serate a fost ridicat foarte mult prin declamările artistice ale dșoarei Ersilia Munteanu dela Conservatorul din Cluj. La Sărmaș s'a ținut din partea dlui I. Pop-Câmpeanu și o conferință despre »Câmpia Ardealului«.

† Păr. Ioan Petrișor, fostul paroh al Cheudului (eparhia Gherlei), s'a stins la 25 Februarie c. în anul 78 al vieții și al 54 al profeției sale cinstite. — Odihnească în pace!

† **Bița Hățieganu**, fiica dlui profesor Dr. Emil Hățieganu dela Cluj — căruia îi transmitem pe această cale condoleanțele noastre — s'a stins în 28 Aprilie c. la vrâsta de abia 17 ani. O deplâng numeroase rudenii. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii“.

T. Cluj. Aveți deplină dreptate. Credem și noi, că autoritatea bisericească nu poate închide ochii în fața insultelor ce se aduc acolo bisericii din partea cuiva, care n'a rupt încă legăturile cu această instituție, la altarul căreia continuă a sluji.

„Telegraful român“. Sibiu. „Ruperea peceților“ dela Șoimuș se aseamănă foarte mult cu celea cari se rupseră mai vara trecută la Gălăuș, despre cari pâr. Negoescu dela Gheorgheni și iubitul său protopop — care îmbrăcase mai deunăzi pe acolo titlul unui „comisar al guvernului“ — ar putea să Vă spună mai multe. Faceți deci foarte rău, că umpleți coloane întregi cu raportajii de lucruri, cari nici pe departe nu acoperă realitatea, și cari nu mai pot fi apoi retractate fără o gravă compromitere a „prestigiului“ ortodoxiei. Mai înțelegem că „Lumina Satelor“ să opereze cu exagerări și inexactități, fiindcă ea face propagandă pe sate, dar DVoastră cari scrieți pentru preoți, ar trebui să fiți mai prudenți, fiindcă astfel Vă demoralizați propria tabără și o să Vă pomeniți, mai știi, că înșiși acești preoți vor începe să refacă „pecețile“, pe cari le tot rupeți.

G. Ghimesfăget. Pentru bisericile sărace se pot cere potire dela Reuniunea arhidiecezană pentru ajutorarea acestor biserici, care a colectat potire vechi și pe cari le împarte acum numai contra costul într'auririi. Iar după prețurile curente, într'aurirea costă abia 800 - 900 lei. Durabilitatea într'auririi atârnă dela metalul din care e cupa, fiindcă dacă aceasta nu e din argint, potirul va trebui într'aurit la intervale mai scurte. Oricare juvelier mai de seamă se angajează să mijlocească într'aurirea; în special putem numi firma A. Csallner din Sibiu. De-acum, că librăria noastră seminarială va avea și secție de vase sacre, acest lucru se va putea face evident și prin mijlocirea ei. — Privitor la chestia procentului oferit pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor adresați-Vă P. Ven Consistor, fiindcă ea reclamă, credem, o hotărâre principială.

P. București. Informația „Cuvântului“ referitoare la o eventuală apostatare a preoțimei Preasfințitului Mailath, în cazul, că concordatul ar face mitropolit latin pe arhiepiscopul de oricând dela București, este un mare „humbug“, care nu înțelegem cum a putut găsi adăpost într'o foaie serioasă cum este „Cuvântul“.

A. Gherla. Am primit tot ce ne-ați trimis și se va publica îndatăce vom dispune de loc.

C. Orăștie. Din suma trimisă, 160 lei au rămas în abonamentul anului curent. Pentru completarea abonamentului până la finea anului, Vă rugăm mai trimiteți încă 40 lei.

Dr. M. Gherla. Am primit 600 lei. Achitat pe anii 1924, 1925 și 1926, iar suma de 150 lei a rămas în contul abonamentului pe anul curent.

Oficiul parohial. Ceanaloș. Am primit 180 lei, abonament pe anul trecut.

Oficiul parohial. Abrămuș. Am primit 260 lei. Achitat până la 31.XII 1926.

T. Fărăoani. Am primit 250 lei. Achitat până la 31 XII 1927.

R. Iapa. Am primit 330 lei, abonament pe 1925 și 1926.

Indurata soție, frați și nepoți, aduc la cunoștință încetarea din viață a bunului și mult iubitului lor

Victor Florianu

Primpretor

Cavaler al Ordinului Coroana României în ziua de 24 Aprilie la ora 12, după o lungă și grea suferință.

Inmormântarea a avut loc în 26 Aprilie, la Racovița-Oit, județul Sibiu.

Amintirea lui în veci neuitată!

Concurs.

Comitetul de construcție al bisericii greco-catolice române din Satu-Mare, publică un concurs pentru proiectul bisericii, în următoarele condițiuni:

1. Se necesită proiecte pentru o biserică cu o capacitate de încăpere de 2000 persoane.
2. Proiectele vor purta un motto și vor fi însoțite de un plic închis provăzută cu acelaș motto, conținând numele și adresa concurentului.
3. Proiectele se vor înainta oficiului pa-

rohal greco-catolic român din Satu-Mare, cel mai târziu până la 1 Iunie a. c. ora 12, când se va trece la examinarea lor de către o comisiune.

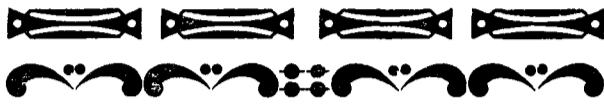
4. Pentru cele mai reușite trei proiecte să fixează următoarele premii:

- Premiul întâiu 60,000 Lei.
- „ al doilea 25,000 „
- „ al treilea 15,000 „

Orice informații, programul concursului, schița situației, etc. se pot primi la cerere, dela oficiul parohial.

Satu-Mare, la 27 Martie 1927.

Aurel Dragoș Aurel Ferentiu
paroh-protopop. 3-3 (67) curator primar.

A APARUT:

Cea mai bogată carte de rugăciuni

de IOAN GENȚ

Cuprinde pe 560 pagini hârtie fină (velină) toate celea de lipsă pentru cantori, elevi, intelectuali și popor. Rugăciuni de dimineața, de seara, la Mănecat și Inserat, întreagă Sfta Liturghie, rugăciuni la Sfta Liturghie, Mănecatul și Inseratul de Sâmbăta și Dumineca pe toate opt glasurile. (Laudele, Luminătoarele, Stihirile învierii, Catavasiile, Troparele și condacele Sărbătorilor și ale Duminecilor). Mărturisirea, Cuminecarea, prohodul și Cununia. Rânduiala Catavasiilor de peste an, colinzi, cântări în Vinerea mare șcl. Acatistul, Paraclisul și lecturi din sf. Alfons de Liguori.

Costă: Legată în pânză fină peste tot cu cruce de aur 80 Lei. Ceice doresc legătură în piele cu bordură aurită și cruce de aur vor mai trimite 100 Lei în plus (total 180 Lei) Legătură în piele cu bordură simplă 60 de Lei în plus. (adică total 140 Lei)

Cea mai bogată și mai ieftină carte de rugăciuni

Comandele se fac la Părintele Aloisie L. Tăutu profesor de teologie în Oradea-Mare, sau la Redacția „Vestitorului“ Oradea. După 20 exemplare vândute se dă unul gratis (în pânză). (01) 3-6

SALON DE MODĂ PAUL VESZELY

Calea Avram Iancu, Blaj

Efeptuiește în mod estetic și cu material puțin tot felul de lucrări în branșa croitoriei de dame.

Pardisic pentru eleve dela 300 - 500 Lei

„ „ dame „ 500-1000 „

Transformări din vechiu 25% majorare de preț.

Rog nimeni să nu-și comande din alt loc până nu se va convinge de prețurile mele.

Se găsesc tot aici 2 camere, bucătărie și cămară de închiriat.

(270) 10-12

NICOLAE POPP, stabilit în Târgu-Mureș, Str. Avram Iancu 47, execută orice lucrări de pictură bisericească.

(60) 4-3

ALLO! ALLO!
S'A DESCHIS
atelierul de tapițerie și ornamentală al dlor
Alexandru Halász și Soțul
BLAJ, Str. Reg. Ferdinand în casele Preturii
unde se pregătesc tot felul de garnituri șezloane, madrațe, otomane, perdele. Lucru solid și cu gust. (314) 1 3
Tot aici se primește și un ucenic din familie bună.

Fiecare sat intră în legătură cu lumea toată...

Totuși mari sunt descoperirile științei. Căci iată în satul în care trăiesc eu, în care mă plictisesc în lungile zile de iarnă: — printr'omă mică mașinărie, un aparat radiofonic, pot intra în legătură cu lumea largă, pot auzi vești bune din București, Viena, Paris, Londra, Milano, Berlin, pot auzi conferințe îndrumătoare, concerte minunate, opere mari. Toate acestea cu'n aparat radiofonic.

Iată de ce atâția preoți, proprietari de pământ, primari, notari, și-au cumpărat câte un aparat radiofonic, fiindcă e cel mai bun mijloc de petrecere în comună și totdeauna auzi lucruri mereu noi, frumoase, încântătoare.

Cereți lămuriri cum să comandați un aparat radiofonic, dela firma „TUNGSRAM“ S. A. de electricitate. Cluj, Calea Regelui Ferdinand 127 (Telefon 201).

(120) 2-4.

Preoți! Invățătorii!
Comandați
LA LIBRARIA ANCA
CLUJ
„Cărarea Fericirii“
Carte de rugăciuni de preotul G. MĂNZAT. Conține 368 pag. cu 26 capitole mari și diferite rugăciuni la orice ocaziune, fiind aprobată de P. S. dl episcop de Gherla Dr. Iuliu Hossu sub Nr. 581-1925.
Legată în carton tare pentru școlari 85 Lei.
„ „ pânză fină cu cruce aurită 140 „
„ „ piele lux, pe hârtie velină 280 „
„ „ „ „ șcl. pentru dame 350 „
Nou! Nou!
„Domnului să ne închinăm“
Carte de rugăciuni pentru elevi în leg. tare lei 25.
Predicii la morți 60 Lei
Predicii p. postul mare 50.— Lei
Teatre populare 15-30 Lei.
școlare 15-30 Lei.
Monoloage și dialoge 10-15 Lei.
Album de modele românești (250 motive) 100 Lei.
Porto recomandat costă 15-30 Lei.
Mare depozit de clopote dela 25 kg. în sus. Ornate bisericești. Odăjdii. Prapori etc.
CEREȚI PREȚURENT DETAILAT.
(20 7-20)

„Unirea“

nu-i iertat să lipsească de pe masa nici unui bun
o o o creștin. o o o